

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

28 februari 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de opvolging van de conclusies en aanbevelingen van de studie over de objectiveerbare verschillen

Interpellatie van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over onderwijsprojecten voor alleenstaande minderjarige asielzoekers
Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de financiering van de hogescholen

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de samenhang tussen de gesprekken met betrekking tot de hertekening van het onderwijslandschap en het kerntakendebat

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de implementatie van de bepalingen voor het buitengewoon secundair onderwijs, zoals voorzien in Onderwijsdecreet XIII – Mozaïek

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 28 februari 2002

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.23 uur.*

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de opvolging van de conclusies en aanbevelingen van de studie over de objectiveerbare verschillen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de opvolging van de conclusies en aanbevelingen van de studie over de objectiveerbare verschillen.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, naar aanleiding van het decreet op het basisonderwijs is tijdens de vorige legislatuur ook een belangrijke reorganisatie op het niveau van het secundair onderwijs doorgevoerd. Tegelijkertijd is een debat over de financiering van het onderwijs gevoerd. Op dat moment lag het basisonderwijs het gevoeligst. Alle partijen hebben toen uitdrukkelijk gevraagd om een aantal zaken te objectiveren.

De resultaten van de definitie- en de kwantificeringsstudie zijn momenteel bekend. Ondanks een aanvankelijke weigerachtigheid heb ik de indruk dat de beleidsmakers momenteel bereid zijn om deze studies ernstig te nemen. In het onderwijs heerst er nog steeds wat onrust. Alle betrokkenen herinneren zich de terughoudendheid van de Vlaamse regering om de diverse conclusies en aanbevelingen van de studie uit te voeren. Zowel bij de ouders als bij de directies, de inrichtende machten en de leerkrachten neemt de onrust toe. De publieke uiting hiervan zal niet lang meer op zich laten wachten.

Ik zou dan ook eens willen weten hoe u met deze studie wil omgaan, mevrouw de minister. Bent u bereid om de conclusies ernstig te nemen en om de aanbevelingen uit te voeren ? Hebt u dienaangaande reeds een stappenplan uitgewerkt ?

U zou in dit verband naar de rondetafel kunnen verwijzen. Het gaat hier evenwel om een debat dat in het Vlaams Parlement is opgestart. We hebben de mening van een aantal deskundigen gehoord. We moeten nu ook de kans krijgen om een besluit te nemen. Er is geen enkele reden om deze besluitvorming te vertragen door een verwijzing naar de rondetafel.

Als ik het goed heb begrepen, zijn een aantal meerderheidspartijen het hiermee eens. Deze fracties hebben verklaard dat de conclusies en de aanbevelingen van de studie inzake de financiering van het onderwijs ernstig moeten worden genomen. Ik weet nog steeds niet hoe u dit wilt aanpakken. Blijft deze studie onder een groeiende laag stof liggen of wilt u op een of andere manier bewijzen dat u hier eerlijk en correct mee wilt omgaan ? Hebt u alle aanbevelingen al eens op een rijtje gezet ? Zult u voor al deze aanbevelingen een geloofwaardige beleidslijn uittekenen ?

Ik vraag me tevens af hoe het met het groeipad zit. Bij de recentste begrotingsbesprekingen is dit onderwerp uitgebreid aan bod gekomen. Volgens de betrokkenen zijn de verschillen niet zo groot, maar zijn ze wel zeer belangrijk. Kunt u enige toelichting geven bij de toestand van het basisonderwijs en van het secundair onderwijs ? Op welke manier wilt u de aangegane engagementen realiseren en het bestaande gat dichten ?

Wat de gelijkkekansendecreten betreft, blijkt uit de voorliggende teksten dat het de bedoeling is om de zorgverbreding, de onderwijsvoorrang en het non-discriminatiepact in een structureel kader onder te brengen. In dit kader zullen bepaalde middelen

Martens

worden samengebracht en verhoogd. Ik vraag me af of dit interfereert met de objectivering van de middelen. Zal dit een hertekening van de bestaande financieringsstromen teweegbrengen? Ik zou hier ook het schoolopbouwwerk bij kunnen betrekken. Hoe zal dit worden gefinancierd als de SIF-middelen wegvallen?

Wat is de impact van de gelijkekansendecreten op de studie naar de objectiveerbare verschillen? Hoe zullen de geldstromen evolueren in het licht van de cijfers en de criteria die u momenteel hanteert?

Mijn laatste vraag betreft de verhouding tussen het parlementaire debat en de werkzaamheden van de rondetafel. U hebt in de sector een bevraging over de hertekening van het onderwijslandschap georganiseerd. Deze vragen slaan ook op de middelen en op maatregelen die deze middelen zouden beïnvloeden. Hoe verhouden deze werkzaamheden zich tot elkaar?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, de studie naar de objectiveerbare verschillen heeft een aantal aspecten van de financiering van het onderwijs onderzocht. Er zijn hierover al heel wat discussies gevoerd. Ik heb hierover al heel wat interpellaties en vragen om uitleg beantwoord. Dit onderwerp is bovendien tijdens de begrotingsbesprekingen uitgebreid aan bod gekomen. Op 22 en 23 oktober hebben we daarover hoorzittingen georganiseerd. Hoe dan ook ben ik van mening dat de conclusies en aanbevelingen van deze studie een belangrijk werkdocument zijn bij de uitbouw van nieuwe financieringsregels. Op de rondetafelconferentie die op 22 februari startte, vormt de financiering een zelfstandig thema in een van de vijf werkgroepen. Tijdens die besprekingen zullen alle standpunten uitgebreid kunnen worden besproken, in overleg met niet alleen de parlementaire fracties, maar met alle deelnemers.

Een stappenplan tot uitvoering van de conclusies is er nog niet. Ten gronde mag men de zaak ook niet voorstellen als zou de overheid hier als enige worden aangesproken. Een van de aanbevelingen vermeldt ondubbelzinnig dat alleen door een nauwere samenwerking tussen scholen – ook van verschillende netten – een adequate financiering mogelijk zal zijn. De bereidheid hiertoe zal nog moeten blijken.

In het basisonderwijs was er reeds decretaal een gefaseerde verhoging vastgelegd met 76,9 miljoen euro tussen 1998 en 2006. Dit is het gevolg van het zogenaamde Polder-Tivoli-akkoord. Terecht kan worden gesteld dat het een belangrijke prestatie was van de vorige regering. De huidige regering heeft in een eerste fase in het begrotingsjaar 2000 de regeling met 9,9 miljoen euro verhoogd. Gespreid over 2001 en 2002 werd dit bedrag, als gevolg van CAO V, nogmaals verhoogd met 12,4 miljoen euro. Alle financiële injecties zorgen ervoor dat in 2002 in het basisonderwijs een verhouding – in bedrag per leerling – wordt bereikt van 100 voor het gemeenschapsonderwijs tegenover 57,7 voor het gesubsidieerd onderwijs. Vanaf het schooljaar 2002-2003 komt er nogmaals 19,8 miljoen euro bij. Op basis van de huidige voorziene inspanningen zou in 2005 deze verhouding evolueren naar 100 tegenover 69,2.

In het secundair onderwijs werden de decretaal te bereiken verhoudingen vastgelegd. Voor 2002 worden extra middelen ingeschreven opdat de verhouding 100 tegenover 63 wordt bereikt.

Zoals ik al tijdens de interpellatie van de heer Van Dijk heb gesteld, ben ik niet blind voor de financiële problemen waarmee de vrije internaten te kampen hebben, wat ook in de studie duidelijk naar voren kwam. Zonder mij uit te spreken over de definitieve regeling stel ik in de budgetcontrole 2002 voor om de werkingstoelagen voor de vrije internaten structureel te verhogen met 8.068.900 euro. Daarvan wordt 7.077.300 euro toegevoegd aan de werkingsmiddelen en 991.600 euro verdeeld volgens het aantal beursgerechtigde leerlingen. Indien de regering deze vraag goedkeurt, worden de totale middelen voor de internaten op de verhouding 100 tegenover 76 gebracht. Dit is uiteraard een louter budgettaire benadering. De definitieve regeling zal rekening moeten houden met onder meer normen, werkelijke kostprijzen, kostgelden in verhouding tot de draagkracht van ouders, studietoelagen, enzovoort.

In ruime zin is er in 2002 in een budget voorzien van 79,3 miljoen euro. Dit budget omvat dan zowel de middelen voor onderwijsvoorrangsbeleid, zorgverbreding, onthaalonderwijs, non-discriminatie, voorrangsbeleid Brussel, als de diverse kleinere projecten die in rand hiervan werden opgezet. Gelijke kansen is altijd een aparte financiering geweest.

De heer Luc Martens : Zijn in die 79 miljoen euro zorgverbreding, voorrangbeleid, bijzondere noden en dergelijke meer verzameld ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik zal een lijst van wat daar allemaal inzit aan de commissieleden laten ronddelen.

Inzake het BaO is er onmiskenbaar een probleem op het vlak van de onderwijsstructuren en van de subsidiëring van de werking. Daarom voer ik hierover nu reeds besprekingen met directies, vakbonden en inrichtende machten, om tegen 1 september 2003 tot een nieuwe tekening van het landschap en een nieuwe financiering te kunnen komen. De structuur en het landschap kunnen niet los worden gezien van de financiering. Er moet op die twee vlakken dus een inspanning gebeuren voor het BaO. Ik heb de indruk dat velen het daarover met mij eens zijn.

De elementen die hier aan bod kwamen, zullen ongetwijfeld eveneens worden besproken in de werkgroepen van de rondetafelconferentie. Ik hoop dat die succesvol zal verlopen en dat er in juni al een aantal conclusies kunnen worden getrokken, zodat er in de begroting van 2003 concrete stappen kunnen worden gezet.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik ben verheugd over een aantal inspanningen die u voorstelt. Ik hoop dat u de voorstellen inzake de internaten en het BaO kunt verwezenlijken. Het gelijkekansenbeleid moet een kans krijgen. De verhouding tussen het parlement en de rondetafelconferentie baart me toch zorgen. De standpunten van de actoren hebben we hier beluisterd en die zijn gekend. Het kan toch niet dat de discussie die hier gestalte moet krijgen, in een buitenparlementaire groep wordt gevoerd, en daarna terugkomt naar het parlement, dat zich daar dan moet bij neerleggen.

Uw antwoord kan een conditionering inhouden, want u zegt dat er toch wordt samengewerkt. Uiteraard zijn we daar niet tegen. Maar u hebt zelf gezegd dat die samenwerking niet altijd evident is. De infrastructuur is over de gemeenten en steden verspreid, en dat zorgt voor praktische bezwaren. Op het terrein gebeurt er al heel veel, zowel in het BaO als in het secundair onderwijs. Ik hoop dat u niet bepaalt welk soort samenwerking er moet zijn, vooraleer kan worden gesproken over de objectivering van de middelen. Die koppeling is er nooit geweest. Als er wordt samengewerkt, kan er met

dezelfde middelen meer gebeuren. Daardoor kunnen het aanbod en de expertise worden versterkt. Maar het mag geen voorwaarde zijn.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, er is een studie over de objectiveerbare verschillen, er zijn de aanbevelingen, en we hebben een hoorzitting gehad in het parlement. Het lijkt me logisch dat die elementen ook aan bod komen op de rondetafelconferentie, en dat de documenten die daaruit voortspruiten niet te nemen of te laten zullen zijn, maar een basis vormen voor een parlementair debat.

Het is moeilijk om de discussie over de financiering en over de studie over de objectiveerbare verschillen in deze commissie voort te zetten. De werkgroep over de financiering gaat verder op ons werk hier. Het debat dat we hier voeren, kan niet parallel lopen met het normale parlementaire werk. Ik pleit er dan ook voor om de conclusies van de werkgroep af te wachten alvorens het parlementaire werk voort te zetten. Dit heeft geen invloed op de concrete beslissingen die over de internaten of over de financiering van het basisonderwijs zijn genomen. Uit de voorliggende gegevens blijkt dat de wanverhouding nog steeds zeer groot is. De bestaande dynamiek mag niet worden stopgezet.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, ik zou kort even op twee zaken willen ingaan.

Wat de internaten betreft, heeft de minister een belangrijke stap aangekondigd. We zijn hiermee uiteraard zeer tevreden. Ik wil evenwel benadrukken dat het hier slechts een stap op een groeipad betreft. De verhouding 100/76 komt nog steeds niet overeen met de resultaten van de studie naar de objectiveerbare verschillen. Desalniettemin wil ik gerust toegeven dat het hier om een belangrijke stap gaat.

Wat de fundamentele discussie over de verhouding tussen de parlementaire werkzaamheden en de rondetafel betreft, deel ik de mening van de heer Sannen niet. Ik ben het eens met de heer Martens. De voorzitter van deze commissie moet erover waken dat de parlementaire werkzaamheden niet worden vertraagd door een conferentie die buiten het Vlaams Parlement staat.

De voorzitter : Mijnheer De Meyer, dat hebben we twee weken geleden al gezegd.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Ik blijf erbij dat de heer Sannen de zaken verkeerd voorstelt. Ik ben verkozen om in het Vlaams Parlement te werken. De kiezer moet me op die inspanningen beoordelen. Ik wens die handelwijze aan te houden. Ik wil niet verhinderd worden om mijn werk op de juiste plaats te doen. Op dit vlak moeten we ons zeer consequent opstellen.

De heer Ludo Sannen : De rondetafel is niet enkel door de meerderheid opgestart. Alle democratische partijen zijn hierbij betrokken. Ik baseer me op de afspraken die daar zijn gemaakt en niet op een mogelijk meerderheidsoverleg over dit ontwerp.

De heer Luc Martens : Ik wil hier nogmaals op het gevaar van deze methode wijzen. De rondetafel haalt eigenlijk een onderwerp uit het Vlaams Parlement. Bij de volgende fase van het parlementair debat wordt één partij, die ik overigens geenszins wens te steunen, gewoonweg buitenspel gezet. Ik vind dit een gevaarlijke werkwijze.

Indien de heer Sannen deze werkwijze bepleit, moet hij ook een timing vooropstellen. Die timing zal in het verslag worden opgenomen. Hij heeft daarnet gezegd dat er tegen het zomerreces een consensus over een aantal punten moet zijn bereikt. Hij wil de conclusies van deze consensus in de begroting 2003 terugvinden. Ik wil er echter op wijzen dat hij consequent moet zijn. Hij kan niet om beurten naar de rondetafel en naar het Vlaams Parlement verwijzen. Het mag geen dans worden.

Ik zou dit met een ander thema kunnen vergelijken. Inzake het gelijkekansenbeleid leeft er bij de betrokkenen nog heel wat onvrede en onrust. We zouden hierbij een identieke redenering kunnen ontwikkelen. We zouden kunnen beslissen om het parlementair debat even stil te leggen.

De minister heeft al naar drie fasen verwezen. De tweede fase, tussen de beide decreten, zou uit de toepassing van de CAO's bestaan. Ik vind dat we ons consequent moeten opstellen. We moeten voor elk thema dezelfde logica hanteren. In dat geval lijkt het me dan ook beter om het parlementair debat even te onderbreken en de resultaten van de rondetafel af te wachten. Dit is eigenlijk dezelfde redenering. Zodra de resultaten van de rondetafel bekend zijn, kunnen we consistent te werk gaan.

We mogen onze manoeuvres niet aanpassen aan wat ons het beste uitkomt. Mijn partij leent zich niet tot manipulaties en tot een bepaalde beeldvorming.

De voorzitter : Mevrouw de minister, wanneer zal het gelijkekansendecreet I aan deze commissie worden bezorgd ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Het ontwerp van decreet bevindt zich momenteel bij de Raad van State. Ik verwacht het eerstdaags terug. Zodra de Vlaamse regering het heeft behandeld, zal ik het aan deze commissie overmaken.

De voorzitter : Ik veronderstel dat dit vlak na de paasvakantie zal gebeuren.

Minister Marleen Vanderpoorten : Dit kan al in de tweede helft van maart gebeuren. Het advies van de Raad van State zou morgen of volgende week al kunnen toekomen. In dat geval zou de Vlaamse regering het ontwerp van decreet op 15 maart 2002 kunnen behandelen. Ik zal het onmiddellijk hierna indienen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik heb de indruk dat we hier een virtuele discussie voeren. Het is mogelijk dat we elkaar niet goed begrijpen. De studie over de objectieveerbare verschillen bevat een aantal aanbevelingen. Een aantal van die aanbevelingen zijn eigenlijk evident. De minister heeft daarnet verklaard dat ze een aantal van die aanbevelingen zal implementeren. Ik denk hierbij in de eerste plaats aan de internaten. Bovendien groeit de consensus over de financiering van het basisonderwijs. De evidente aanbevelingen zullen in het beleid worden opgenomen. Dit is niet meer dan logisch.

Het gelijkekansen debat is een zeer breed debat. De minister heeft daarnet duidelijk gezegd dat het normale parlementaire werk zal worden voortgezet. Het spreekt vanzelf dat interpellaties en vragen om uitleg over de studie naar de objectieveerbare verschillen niet mogen worden afgeblokt.

Mijn fractie is wel van mening dat het zinloos is om hier aan een uitgebreid voorstel van resolutie te werken als de werkgroep Financiering van de rondetafel tegelijkertijd met hetzelfde ontwerp bezig is. Ons inziens zou dit ver van het evidente, dagdagelijkse beleid staan. Ik pleit er wel voor om de informatie van de werkgroep niet louter te vertalen. Op die manier kunnen we na een parlementair debat een voorstel van resolutie opstellen. Ik wil

Sannen

geen parallelle dynamiek in gang zetten. Evidente zaken, zoals de financiering van de internaten, zijn evenwel iets heel anders.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het is helemaal niet de bedoeling om dit aan het Vlaams Parlement te onttrekken. Voor het Vlaams Parlement op basis van voorliggende teksten een beslissing neemt, moet de werkgroep Financiën van de rondetafel de kans krijgen om dit te bespreken. De uit deze gesprekken voortvloeiende informatie kan het debat in het Vlaams Parlement inhoudelijk enkel versterken. Dit doorkruist de parlementaire werkzaamheden helemaal niet. Het is evident dat het Vlaams Parlement dit belangrijk debat zal voeren. Als de werkgroep Financiën geen consensus bereikt, zal het Vlaams Parlement de knoop moeten doorhakken.

Ik wil nog eens herhalen wat ik daarnet al heb gezegd. De normale decreten zullen worden behandeld. Er is op dit vlak al heel wat voorbereidend werk verricht. Ik blijf ook gewoon gesprekken voeren met directies, vakbonden en inrichtende machten over de verdere invulling van het secundair en het basisonderwijs. Het is mogelijk dat deze gesprekken interfereren met de rondetafelconferentie. Het betreft hier evenwel zeer concrete gesprekken over bepaalde invullingen op het micro-niveau. Het gaat hier veelal over de noodzakelijke ondersteuning van de scholen. Die gesprekken kunnen de parlementaire besluitvorming enkel ten goede komen. Ik wil de aangekondigde beslissingen helemaal niet vertragen. Maatregelen die op 1 september 2003 van start zullen gaan, bijvoorbeeld aangaande de financiering van het basisonderwijs, moeten nu al worden voorbereid.

Indien de rondetafel tegen juli 2002 resultaten oplevert, zullen die in de voorbereidingen worden opgenomen. Vanaf september 2002 moeten we aan de nieuwe decreten beginnen. Het Vlaams Parlement zou natuurlijk kunnen besluiten dat we de zaak beter nog wat laten rusten en dat de huidige situatie nog een paar jaar kan blijven aanslepen. Zeker met betrekking tot het basisonderwijs ben ik die mening niet toegedaan. Ik wil nog meer inspanningen leveren.

Ik heb de grotere samenwerking tussen scholen en de objectiveerbare verschillen nooit aan elkaar ge-

koppeld. Bovendien zijn de bijkomende middelen die tijdens deze legislatuur aan de financiering van het basisonderwijs zijn toegevoegd op basis van het aantal leerlingen verdeeld. Gaandeweg wordt de kloof verkleind en komt het evenwicht in zicht.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Ik vind dat er een zindelijker weg is. Mijn partij heeft zich geëngageerd om aan de rondetafel te participeren. Indien er op korte termijn geen resultaten komen, zullen we niet verder deelnemen aan eender welk overleg buiten het Vlaams Parlement. Voor ons is het duidelijk dat er voor het zomerreces resultaten en concrete engagementen moeten zijn. Indien die resultaten niet worden geboekt, zullen we niet langer aan de rondetafel participeren. Die resultaten moeten hun weerslag vinden in de volgende begroting.

In verband met het gelijkekansendecreet pleit ik voor consequentie. De zorgverbreding en de onderwijsvoorrang bestaan al jaren. De vraag is of we dit in een structureel kader kunnen gieten.

Het non-discriminatiepact heeft resultaten opgeleverd. Hoewel de situatie nog niet perfect is, heeft zich sinds 1993 een belangrijke evolutie voorgedaan. De bereidheid om een brede maatschappelijke verantwoordelijkheid op te nemen, is zonder twijfel gegroeid.

Momenteel is er een consensus om bepaalde zaken te veranderen en structureel te omschrijven. Het is perfect mogelijk om in dit verband een decreet te schrijven. Het voorliggende werkstuk en de teksten die in de loop van de komende weken in het Vlaams Parlement zullen worden behandeld, anticiperen gedeeltelijk op het door de minister aangekondigde gelijkekansendecreet II.

Dit decreet zou deel moeten uitmaken van de discussie over het gelijkekansenbeleid. Ik vraag me af hoe de werkgroep Gelijke Kansen van de rondetafel over gelijke kansen kan praten zonder deze teksten te behandelen. De minister zou dit zuiverder kunnen formuleren. Ze zou zich tot de zorgverbreding, de onderwijsvoorrang, het schoolopbouwwerk en het non-discriminatiepact kunnen beperken. Ze zou de vragen die in de sector leven, kunnen beantwoorden. De confrontatie met de onzekerheid en de afbouw op korte en middellange termijn in bepaalde regio's moet worden vermeden. Ik vind alleszins dat er zich met betrekking tot de rondetafel een probleem stelt.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik wil hier nog even benadrukken dat de discussies over de financiering en over gelijke kansen zich niet tot de hier aangehaalde elementen beperken.

De financiering omvat meer dan de objectiveerbare verschillen. De gespreksonderwerpen zijn veel ruimer. Ik heb geen problemen met het inbouwen van een fasering en met het behandelen van de objectiveerbare verschillen voor juli 2002.

De discussie over gelijke kansen zal meer behandelen dan het aangekondigde gelijkekansendecreet II. Het betreft hier een fundamentele discussie over de inhoud van het onderwijs. De heer Martens heeft daarnet gezegd dat het gelijkekansendecreet I in de sector voor ontevredenheid heeft gezorgd. Ik werk momenteel aan een overgangsregeling tussen de twee decreten. De komende weken zal ik hierover uitsluitsel kunnen geven.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over onderwijsprojecten voor alleenstaande minderjarige asielzoekers

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Librecht tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over onderwijsprojecten voor alleenstaande minderjarige asielzoekers.

De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Mijnheer de voorzitter, momenteel is in een andere commissie al een interpellatie over hetzelfde onderwerp aan de gang. Het gaat hier dan ook om een prangende en acute problematiek.

Uit recente cijfers van de Senaat blijkt hoe tragisch de situatie is. 8 percent van de onderschepte vluchtelingen zijn niet-begeleide minderjarigen. Dit betekent dat 362 van de 4.337 vluchtelingen niet-begeleide minderjarigen zijn. 142 van hen zijn jonger dan 16 jaar.

Het is een lovenswaardig voornemen om die alleenstaande minderjarige asielzoekers een op terugkeer voorbereidend onderwijsproject aan te bieden. In plaats van het gebruikelijk integratieonderwijs is een op terugkeer voorbereidende opleiding voor beide partijen een zinnig, verantwoord en humaan initiatief. Deze onderwijspakketten, die in een experimentele fase door de EU worden gefinancierd, trachten de aandacht van de integratie naar de terugkeer van de minderjarige asielzoekers te verschuiven.

Deze projecten bestaan uit lessen Engels, ICT en diverse reparatietechnieken. Op verzoek wordt eveneens in lessen Nederlands voorzien. Het is de bedoeling om deze jongeren voldoende kennis en vaardigheden bij te brengen om bij hun terugkeer een eigen bedrijfje in het moederland op te zetten.

De nadruk wordt vooral op het onderwijs en niet op de terugkeer gelegd. Hoewel het hier een zinvol initiatief betreft, bewijzen voorbeelden in de ons omringende landen dat de praktische uitvoering niet zo eenvoudig is. Ik concentreer me voornamelijk op het Nederlandse voorbeeld omdat dit land in dergelijke aangelegenheden vaak een toonaangevende rol speelt. Veel leerlingen hebben geen zin in een terugkeeronderwijs. Ze gaan er immers van uit dat ze door een deelname aan dit aanbod hun eigen uitzetting aanvaarden. Dit resulteert in de onwil van jonge asielzoekers om op dit aanbod in te gaan.

Men heeft geen dwingende vat op de doelgroep. Bij bepaalde instanties en bij de doelgroep kan men een latente onwil en zelfs obstructies vaststellen. Dit leidt tot een opvallend gebrek aan coördinatie van de verschillende diensten. Dit mondt dan weer uit in een grote ontmoediging van de betrokken actoren.

Ik geef toe dat er in Nederland zeer veel aandacht aan evaluaties wordt besteed. Er worden heel wat tussentijdse evaluatierapporten gepubliceerd. Een van de rapporten van een dergelijk experiment bevat tal van concrete inflatoire vaststellingen.

Van de 5.915 minderjarige asielzoekers die jaarlijks naar Nederland komen, wordt het grootste gedeelte afgewezen omdat ze hun land meestal om economische redenen zijn ontvlucht. In Nederland concentreert het onderwijs zich dan ook niet langer op integratie. Slechts een beperkt aantal van deze vluchtelingen volgt het terugkeeronderwijs.

Het evaluatieverslag van de verantwoordelijken bevat een aantal prangende vaststellingen. Van de

Librecht

38 alleenstaande minderjarige asielzoekers die sinds oktober 2001 aan het project zijn begonnen, wonen er nog slechts zes de lessen bij. De plaatselijke verantwoordelijke voert een persoonlijk gevecht tegen het massaal absentisme. Elke ochtend gaat hij met een busje de leerlingen ronselen in de asielzoekerscentra in de buurt. Een deel leerplichtige kinderen is met onbekende bestemming vertrokken. Enkelen zijn gewoon vermist zonder dat iemand zich om hen bekommert. Sommigen duiken elke donderdag even op om te stempelen zodat ze hun wekelijks zakgeld van maximaal 8 euro kunnen innen. Daarna zitten ze weer snel in de bus die hen terugbrengt naar hun 'vakantieadres' bij vrienden elders in het land. Spijbelaars komen uiteraard aan meer financiën : als drugkoe-rier, in de prostitutie of door middel van allerhande vormen van criminaliteit. In de school lopen meer docenten dan leerlingen rond. Door het verzuim is het niveau van het onderwijs opmerkelijk laag en boeken de leerlingen nauwelijks vooruitgang. Er is geen samenwerking tussen de leidende instanties. Men kan dus gerust van een faliekante mislukking spreken.

Ik heb weinig of geen informatie over de toestand bij ons. Ik heb alleen een zicht op de toestand in het opvangtehuis in Aalst, die ook niet rooskleurig is. Van de 107 minderjarigen die tussen 1999 en 2000 zijn opgevangen, verdwenen er 40. Er werden er 35 geplaatst in de bijzondere jeugdbijstand. Van de 40 verdwenen jongeren zijn er 30 verdergetrokken of in de illegaliteit verzeild, 9 zitten er in de prostitutie en er is één onrustwekkende verdwijning.

Aansluitend op deze toch wel verontrustende bevindingen, wil ik de minister enkele vragen stellen. Mevrouw de minister, kunt u een concreet beeld scheppen van onderwijsprojecten voor alleenstaande minderjarige asielzoekers in Vlaanderen ? Zijn deze onderwijsprojecten al geëvalueerd ? Zo niet, voorziet u daarin ? Zo ja, wat zijn de bevindingen ? Hoe meent u de negatieve bevindingen van buitenlandse experimenten te voorkomen ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, alleenstaande minderjarige asielzoekers kunnen worden onderverdeeld in twee categorieën. Ten eerste zijn er alleenstaande minderjarige asielzoekers die een asielaanvraag hebben ingediend. Ze worden door de federale

overheid onmiddellijk doorverwezen naar een opvangcentrum. Dit kan een opvangcentrum van het Rode Kruis zijn of een federaal opvangcentrum. Het Rode Kruis heeft in Vlaanderen één opvangcentrum voor alleenstaande minderjarige asielzoekers in Deinze met een capaciteit van 16 plaatsen. Een uitbreiding met 56 bijkomende opvangplaatsen is gepland. De federale overheid vangt alleenstaande minderjarige asielzoekers op in het Vlaamse landsgedeelte in Kapellen met 50 plaatsen, in Bevingen-Sint-Truiden met 27 plaatsen en plannen voor uitbreiding tot 45, en in het Klein Kasteeltje in Brussel met 40 plaatsen. Daarnaast zijn er nog een aantal lokale initiatieven zoals in Wervik met 8 plaatsen en lokale initiatieven in samenwerking met het OCMW, bijvoorbeeld in leper in Ons Tehuis met 16 plaatsen.

Ten tweede zijn er de alleenstaande minderjarige asielzoekers waarvan de asielaanvraag werd geweigerd, die zijn uitgeprocedeerd of geen asielaanvraag hebben ingediend. Ze worden door de jeugdrechtbanken of door het Comité Bijzondere Jeugdzorg in een instelling geplaatst. Voor het Vlaamse landsgedeelte is 't Huis in Aalst het enige opvangcentrum met 15 plaatsen. Een aantal van deze jongeren komt ook in pleeggezinnen terecht. Er zijn plannen om nog twee bijkomende centra voor deze doelgroep op te richten.

Onmiddellijk na hun doorverwijzing of opname in een federaal of regionaal centrum worden deze jongeren ingeschreven in een school of vormingscentrum. Na 60 dagen zijn deze jongeren immers onderworpen aan de leerplicht. Dat staat in de wet betreffende de leerplicht van 29 juni 1983, artikels 1 en 7 : 'Voor de minderjarige van vreemde nationaliteit die immigrereert samen met de personen die de ouderlijke macht uitoefenen, of hem in rechte of in feite onder hun bewaring hebben [...], gelden de bepalingen van dit artikel vanaf de zestigste dag na die waarop voornoemde personen werden ingeschreven in het vreemdelingen- of in het bevolkingsregister van de gemeente van hun verblijfplaats, al naar het geval'.

Zowel in het basis- als secundair onderwijs volgt de overgrote meerderheid van deze leerlingen lessen in een onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers. Het is de bedoeling hen na een taalbad van een jaar, zo snel mogelijk te laten doorstromen in het regulier onderwijs. Analfabeten of leerlingen met weinig schoolse vaardigheden kunnen ook worden opgevangen in een Centrum voor Levensvorming, waar ze een algemene oriëntatie op het functioneren in onze maatschappij en een technische vorming krijgen.

Vanderpoorten

Het onthaalonderwijs wordt geregeld door de omzendbrief BaO/2001/9 van 2 juli 2001 voor het basisonderwijs. Ik citeer : ‘Onthaalonderwijs is onderwijs voor anderstalige nieuwkomers ter bevordering van hun taalvaardigheid Nederlands én ter bevordering van hun sociale integratie. Het onthaalonderwijs heeft tot doel de anderstalige nieuwkomer voor te bereiden op instromen in het gewoon onderwijs in het schooljaar volgend op de onthaalperiode. Het onthaalonderwijs zal de anderstalige nieuwkomer in staat moeten stellen op een efficiënte manier te functioneren in de klas, die in overeenstemming is met zijn leeftijd, als lerend individu en als lid van de klas- of schoolgemeenschap. Het onthaalonderwijs ontwikkelt bij de anderstalige nieuwkomer de nodige taal- en andere vaardigheden om de leerboodschappen, die in de toekomstige klas zullen worden verstuurd, te kunnen begrijpen en om deel te kunnen nemen aan het sociale verkeer dat in de klas en op school plaatsgrijpt. Deze vaardigheden moeten de anderstalige nieuwkomers in staat stellen zich te integreren in onze samenleving. Het onthaalonderwijs maakt werk van actieve integratie van de anderstalige nieuwkomer in het schoolleven, waarbij de relatie van de anderstalige nieuwkomer met de klastitularis en de leeftijdgenoten de nodige aandacht krijgt. Leren omgaan met sociale en culturele verscheidenheid is hierin van groot belang’.

Voor het secundair onderwijs is de omzendbrief SO 75 van 23 juli 2001 van toepassing. Daarin staat : ‘Het onthaalonderwijs heeft tot doel Nederlandsonkundige leerlingen, die onlangs in België zijn aangekomen, op te vangen, hen zo snel mogelijk Nederlands te leren en hen te integreren in de onderwijsvorm en studierichting die het nauwst aansluit bij de individuele capaciteiten van deze anderstalige nieuwkomer. Het onthaalonderwijs moet het voor deze leerlingen mogelijk maken hun studie in het regulier secundair onderwijs met succes voort te zetten. Het leerprogramma van het onthaalonderwijs is zeer sterk gericht op het verwerven van het Nederlands. Einddoel van het onthaalonderwijs is dat de leerlingen abstracte informatieve teksten kunnen verwerken die voor kennisoverdracht in de verschillende vakken worden gebruikt. Met het oog hierop is het aanbod Nederlands gestructureerd volgens systematische lijnen die uitgezet worden en waarvan het de bedoeling is dat alle anderstalige nieuwkomers zo ver mogelijk op die lijnen vorderen. Dit houdt onder meer in dat het onthaalonderwijs bij de anderstalige nieuwkomer de nodige taal- en andere vaardigheden ontwikkelt om de leerboodschappen in zijn/haar toe-

komstige klas te begrijpen en bovendien om deel te nemen aan het sociale verkeer dat in en buiten de klas en de school plaatsgrijpt. Daarenboven moet het onthaalonderwijs werk maken van een actieve integratie van de anderstalige nieuwkomer in het school- en maatschappelijk leven, waarbij de relatie van de anderstalige nieuwkomer met de reguliere leerkracht en de leeftijdgenoten de nodige aandacht krijgt. Het onthaalonderwijs wordt ondersteund door de begeleidingsdiensten, door het Steunpunt NT2 in Leuven en door het Steunpunt ICO in Gent’.

Een algemene evaluatie van deze onderwijsprojecten is nog niet gebeurd. De samenwerking tussen de opvangcentra en de scholen die OKAN aanbieden, verloopt echter goed. In Gent neemt het onthaalbureau Kompas zelfs de rol van dispatcher naar de verschillende OKAN-scholen in de stad op zich. Het zorgt ook voor een zekere vorm van ondersteuning voor deze alleenstaande minderjarige asielzoekers op het moment dat ze alleen gaan wonen. Dus over het algemeen verloopt het vrij goed maar het is normaal dat daar uitzonderingen op zijn. De leerkrachten in dat onderwijs zijn meestal erg gemotiveerd. Ze kiezen er bewust voor. Als ze de kans krijgen om iets anders te doen, blijven ze toch dikwijls in het onthaalonderwijs. Ze hebben een goede band met de klas en dat levert in heel veel gevallen een zeer grote arbeidsvreugde op. Dat er zich in deze groep van leerlingen specifieke problemen voordoen, lijkt me evident. Dit moet voortdurend worden bijgestuurd.

De voorzitter : De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Ik wil vooral de ernst van het probleem benadrukken. Er is nood aan vormingshulp en evaluatie. Ik heb daar in uw antwoord weinig over gehoord. Ik begrijp dat. Dat vraagt een andere invalshoek waar het beleid nog niet mee bezig is.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Librecht werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Voorzitter

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de financiering van de hogescholen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de financiering van de hogescholen.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, we kijken met spanning uit naar het ontwerp van decreet dat onder andere de structuur van het tertiair onderwijs zal organiseren. Een belangrijk aspect daarin is de financiering van de hogescholen. U kent de problemen daarrond. Er bestaat de angst dat die problemen zullen worden versterkt via het ontwerp van decreet. De enveloppe bijvoorbeeld zou worden bevroren tot 2006. In de hogescholen is de toelage per financierbare student gedaald tussen 1995 en 2000 van ongeveer 5.000 euro naar ongeveer 4.700 euro. Dat is een daling met ongeveer 6 percent.

Hogescholen zijn bang van die bevroering omdat dat een verdere achteruitgang zou betekenen. Dat komt bovenop de niet-betoelaagde biënnales en de onvolledige uitbetaling van de indexering. De bevroering is gebaseerd op de veronderstelling dat het aantal studenten zou dalen. We stellen echter vast dat dat in de voorbije jaren niet is gebeurd. Er is een status quo. In het eencyclusonderwijs was er zelfs een stijging en dat is budgettair niet gehonoreerd. Die scholen worden nochtans het sterkst geconfronteerd met de lagere inschrijvingsgelden.

De financiering van de hogeschoolstudent ligt in vergelijking met een universiteitsstudent of een leerling uit het secundair onderwijs laag. Er is, zoals ik daarnet al zei, ook de hele problematiek van de gebrekkige indexering. Dat heeft ertoe geleid dat in vergelijking met de reële stijging van de kosten, er zich een groot verlies heeft voorgedaan. In 2002 gaat dat over 432 miljoen frank. Voor de periode 2000-2002 spreken we over 868 miljoen frank.

Er is daarnaast het probleem van vergrijzing dat zich onmiskenbaar stelt. Door het uitstapsysteem TBS 55+ is er een nadelige leeftijdsopbouw ontstaan waarbij de vergrijzingskost onvoldoende kan worden gecompenseerd door het verschil in wedde tussen uitstappen en vervangen.

Er is ook de problematiek van de verminderde inschrijvingsgelden voor beurs- en bijna-beursstudenten. In sommige hogescholen met eencyclusonderwijs bedraagt het aantal beurs- en bijna-beursstudenten meer dan 30 percent. De verrekening van het verminderde inschrijvingsgeld is een zware administratieve kost voor die scholen.

Is er al een raming gemaakt van de kosten voor de associatievorming ? Ik kan ook verwijzen naar de problematiek van de sociale voorzieningen. U hebt daarin al belangrijke stappen gezet, maar er blijft een kloof. Die is onaanvaardbaar wanneer er een gemeenschap wordt gevormd.

Er stellen zich op het niveau van het hoger onderwijs een aantal problemen die uit het oogpunt van objectiviteit moeilijk te aanvaarden zijn. In vergelijking met de autonome hogescholen zijn er minder subsidies voor investeringen. De contractuele kosten in de vrije gesubsidieerde hogescholen ook meer.

Vandaar dat ik de minister enkele vragen wil stellen. Door het uitstapsysteem TBS 55+ is er een nadelige leeftijdsopbouw ontstaan waarbij de vergrijzingskost onvoldoende kan worden gecompenseerd. Wat is de geschatte grootorde van het verschil voor 2003, 2004, 2005 en 2006 ? Wat is het percentage van beursstudenten voor universiteiten, twee cycli- en eencyclusonderwijs ? Wat zijn de nadelige effecten voor de diverse hogescholen met veel beurs- en bijna-beursstudenten ?

Is er een raming gemaakt van de kosten voor de associatievorming ? Wat is het bedrag van de raming ? De totstandkoming van de associaties dwingt tot het dichten van de kloof die vandaag nog bestaat tussen hogeschool- en universiteitsstudenten met betrekking tot de sociale voorzieningen. Wat is de budgettaire impact van het wegwerken van die verschillen ? De enveloppe van de hogescholen werd in de loop van de jaren gebrekkig geïndexeerd. Mevrouw de minister, hoe meent u de erosie van de enveloppe op te vangen, te corrigeren en te vermijden in de toekomst ? Bent u bereid de financiering van de hogescholen dermate op te krikken dat ze als volwaardige partner en met alle kansen op succes aan de invulling van de Bologna-verklaring kunnen meewerken ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, hoewel ik een werkgroep, onder het voorzitterschap van de heer Van Damme, de opdracht heb gegeven het structuurdecreet hoger onderwijs voor te bereiden, hebben de teksten van deze werkgroep nog niet het fiat gekregen van de Vlaamse regering. Het is dus voorbarig hierop te reageren, zeker omdat de werkgroep het geheel deel na deel opbouwt. Ten opzichte van de eerste sessie is er uiteraard een aantal wijzigingen ingeschreven.

Ondertussen werd er ook gewerkt aan een aparte titel over de financiering, waarbij heel wat aandacht is gegaan naar de financiering van de hogeschoolopleidingen van één cyclus.

De gemiddelde loonkost van iemand die in het TBS-overgangsstelsel stapt, is nagenoeg 52.000 euro. De gemiddelde loonkost van een beginnend personeelslid is nagenoeg 42.000 euro. Het aandeel van het wachtgeld dat een hogeschool effectief betaalt, is 12,5 percent of 6.500 euro. Gedurende het eerste jaar moet een hogeschool het gehele bedrag, dus de totale kostprijs van de TBS plus eventueel een nieuw personeelslid, prefinancieren. Het daaropvolgende jaar ontvangt de hogeschool 62,5 percent van het wachtgeld. Door iemand te vervangen die in het TBS-stelsel stapt, recupereert een hogeschool dus jaarlijks 3.500 euro gedurende maximaal 5 jaar voorafgaand aan het rustpensioen. In de loop van het jaar dat het TBS-personeelslid met pensioen is, wordt het bedrag dat men in de loop van het eerste jaar heeft geprefinancierd, gerecupereerd.

Door de beslissingen van deze regering en de aanpassingen die al zijn aangebracht aan het financieringsstelsel van de hogescholen, wordt de terugbetaling van de 62,5 percent buiten de enveloppe gehouden. Indien we het standpunt van de vorige regering hadden gevolgd, hadden we de gehele operatie binnen een gesloten enveloppe moeten doen. Een personeelslid dat niet uitstapt, kost jaarlijks dus 3.500 euro meer aan de hogeschool, dan een personeelslid dat wel uitstapt. We mogen ook niet vergeten dat we hier niet te maken hebben met een statisch-mathematische voorstelling. In het personeelsbeleid speelt een hele reeks factoren een rol, zoals de evolutie van het studietoelaanbod, verschuivingen in studentenaantallen, wie en op welke wijze iemand wordt aangetrokken, enzovoort. In een hogeschool gaat het zelden om iemand met een beginwedde.

Ik heb tijdens een laatste onderhoud met Vlhora beloofd om een operatie op te zetten om de echte vergrijzingscoëfficiënt te berekenen in gemeenschappelijk overleg. Men moet aanvaarden dat een vergrijzingscoëfficiënt op een bepaald ogenblik negatief wordt.

In het academiejaar 2000-2001 waren er 34 percent beursstudenten in het hogeschoolonderwijs van één cyclus, 26 percent in het hogescholenonderwijs van twee cycli en 14 percent in het academisch onderwijs. Voor elk onderwijstype stellen we vast dat twee derde van de aanvragen wordt gehonoreerd. Instellingen met veel beursstudenten ontvangen inderdaad minder inschrijvingsgelden. Naast het structuurdecreet moeten drie andere thema's worden behandeld : het creditsysteem, de sociale voorzieningen en studietoelagen, en de lerarenopleiding.

Voor de behandeling van de problemen van de sociale voorzieningen en studietoelagen is een task force belast met het uittekenen van een nieuw en aangepast beleidskader. Hier komen dan ook de inschrijvingsgelden in het algemeen, en die van de beursstudenten in het bijzonder, aan bod. Maar het is niet vanzelfsprekend dat de lagere inschrijvingsgelden zullen worden opgevangen door hogere overheidsbijdragen. Ik vrees dat binnen de diverse prioriteiten inzake hoger onderwijs op financieel vlak in het BA/MA-decreet niet kan worden ingegaan op deze vraag.

Een kostprijsberekening van de associatievorming is niet gebeurd. In dit stadium is dat nog niet aan de orde omdat de vorming van de associaties nog verdere discussie vergt. De aangekondigde associaties gebeuren uitsluitend op initiatief van de betrokken universiteiten en hogescholen. Ik vind het goed dat de aangekondigde wijze voor het implementeren van de Bolognaprincipes reeds aanleiding heeft gegeven tot spontane acties, maar uiteindelijk zal het decreet de minimale bepalingen over de te vormen associaties moeten vaststellen.

De huidige teksten zijn ontwikkeld naar analogie van de bevoegdheidsmodellen opgemaakt voor de scholengemeenschappen voor het secundair onderwijs. In de praktijk zijn er diverse beheersmodellen ontstaan met een zeer verschillende kostprijs. Zowel voor de universiteiten, via het financieringsdecreet, als voor de hogescholen, via het BA/MA-decreet, worden bijkomende middelen gepland, waarmee de operatie mogelijk moet worden gemaakt. Het mechanisme zal dermate worden opgebouwd dat geen enkele instelling minder middelen

Vanderpoorten

zal ontvangen in vergelijking met de voorgaande periode.

Het regeerakkoord bepaalt dat de kloof tussen hogescholen en universiteiten inzake sociale voorzieningen zal worden gedicht. Tot nu toe is er ieder jaar bij de toelage per student in de hogescholen geld bijgekomen. Tot 1998 bedroeg het basisbedrag voor de financiering ongeveer 75 euro per financierbare student. In 2002 is het basisbedrag 161,13 euro per financierbare student. Om beide sociale toelagen gelijk te schakelen, zal de Vlaamse Gemeenschap nog 9.758.000 euro moeten toevoegen aan de enveloppe voor sociale voorzieningen van de hogescholen. Per hogeschoolstudent moet dus nog ongeveer 100 euro worden toegevoegd. Deze gelijkschakeling zal rekening moeten houden met de aanwending van die middelen. Vooral het onderscheid tussen de universele en de individuele voorzieningen vormt hierbij een aandachtspunt. Het uiteindelijke streefdoel is dat elke student aan een hogeschool of aan een universiteit, een identieke behandeling krijgt inzake sociale voorzieningen. Ook hier is een bijzondere taak weggelegd voor de task force die ik reeds heb vermeld.

Tijdens een recente vergadering met de Vlhora is de indexeringsprobleem ter sprake gekomen. De indexeringsprobleem is een probleem waar alle departementen van de Vlaamse Gemeenschap mee te kampen hebben, en dat wellicht niet onmiddellijk kan worden opgelost, aangezien deze indexeringsnormen voor de hele Vlaamse Gemeenschap gelden.

In de huidige voorontwerpteksten van het associatiedecreet staan bijkomende middelen voor de hogescholen ingeschreven, in het bijzonder voor de academisering van de tweecycli-opleidingen. Tevens staan in het concept extra middelen ingeschreven voor projectmatig wetenschappelijk onderzoek en voor de omvorming van de hogeschoolopleidingen naar de BA/MA-structuur. Dit financiële aspect, dat een noodzakelijke voorwaarde is voor het welslagen van de hele operatie, moet de Vlaamse regering nog bespreken.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik wil u vragen om bij het totstandbrengen van het decreet blijvend aandacht te besteden aan de financiering van de hogescholen. Bij het bepalen van de enveloppe is het belangrijk dat rekening wordt gehouden met verschillende evoluties tussen één en twee cycli, en dat er kan worden bijgestuurd. Het

eencyclusonderwijs is al benadeeld geweest, terwijl het toch een grote bijdrage levert aan de democratisering van het onderwijs. De middelen mogen in de toekomst niet verminderen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de samenhang tussen de gesprekken met betrekking tot de hertekening van het onderwijslandschap en het kerntakendebat

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de samenhang tussen de gesprekken met betrekking tot de hertekening van het onderwijslandschap en het kerntakendebat.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : In de tweede nota over de rondetafelconferentie werd een paragraaf gewijd aan de relatie tussen andere initiatieven en de rondetafelconferentie. De relatie tot het kerntakendebat werd niet verduidelijkt. Onder andere op het provinciale en het gemeentelijke niveau zijn heel wat mensen daarmee bezig. Hun standpunten staan niet los van het debat dat we hier voeren. Heeft de overheid een opdracht voor het basisonderwijs ? Dat moet wel, want we kunnen niet alles privé organiseren. Voor het BaO zijn de gemeenten de partner bij uitstek. Maar de vraag is dan hoe het moet met het gemeenschapsonderwijs. In feite kan het gemeenschapsonderwijs als enige de vrije keuze garanderen.

Mevrouw de minister, hoe staat u tegenover die relatie ? Wilt u de beide initiatieven loskoppelen ? Welke rol wilt u geven aan de verschillende overheden in het kerntakendebat ? Bent u bereid om de gemeenten het voortouw te laten nemen bij het organiseren van het officieel BO in een geïntegreerd verband ?

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in geen enkel ander land is de verzuiling en versnippering zo groot als in ons land. De heer Martens vindt dat de gemeen-

Moreau

ten de eerste partner moeten zijn van het onderwijs. Dat is zeker zinvol. Kleine kinderen moeten geen grote verplaatsingen doen, dat geeft enkel problemen voor de mobiliteit. Het is maar normaal dat de basisscholen in de onmiddellijke omgeving liggen.

Er moet wel iets gebeuren met de historisch gegroeide verzuiling. Dat is pure geldverkwisting. Het onderwijs moet gerationaliseerd worden. Mevrouw de minister, ik meen dat u daar positief tegenover staat. Maar dat kan alleen als er partners zijn die hetzelfde willen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, het kerntakendebat is een initiatief van de minister-president en de hele Vlaamse regering. We willen de kerntaken van de verschillende bestuursniveaus definiëren en nagaan of bepaalde taken die door de centrale overheid worden uitgeoefend efficiënter kunnen gebeuren door gemeenten en provincies.

Het spreekt vanzelf dat de oriënteringen en de conclusies van het kerntakendebat een invloed zullen hebben op de discussie over het onderwijslandschap. Maar die discussie heeft veel meer facetten. Het gaat immers in essentie over wat een levenskrachtige school is, en wat er nodig is om die levenskrachtige school op een kwalitatief hoogstaande manier te ondersteunen en uit te bouwen. Hierbij vormt het aspect van wie het onderwijs organiseert als inrichtende macht één element.

Uiteraard zal over de concrete invulling van dat aspect ruim van gedachten worden gewisseld met alle groepen die bij de discussie over de hertekening van het onderwijslandschap zijn betrokken. Momenteel zijn er gesprekken bezig over de hertekening van het onderwijslandschap. Eén aspect gaat over de plaats van de gemeenten. Tegelijk zijn er ook gesprekken aan de gang over het kerntakendebat. Verschillende werkgroepen zijn daarin werkzaam. Ik zit de werkgroep over het onderwijs voor en de verschillende niveaus worden daarbij betrokken. De discussie die daar aan de gang is, zal nog enige weken en zelfs maanden duren. Als voorzitter van die werkgroep wil ik alle stemmen horen om nadien een gemotiveerde mening te kunnen vormen.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik neem nota van uw antwoord. Ik wil benadrukken dat in de discussie over de vrijheid van onderwijs de vraag over de vrije keuze belangrijk is. Dat is net zo belangrijk als het vrij initiatief. We kunnen de discussie niet beginnen als we uw standpunt in de andere werkgroepen niet kennen. Dat is van belang voor een goede besluitvorming.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De heer André Van Nieuwkerke treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de implementatie van de bepalingen voor het buitengewoon secundair onderwijs, zoals voorzien in Onderwijsdecreet XIII – Mozaïek

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vanleenhove tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de implementatie van de bepalingen voor het buitengewoon secundair onderwijs, zoals voorzien in Onderwijsdecreet XIII – Mozaïek.

De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mijnheer de voorzitter, het onderwijsdecreet XIII-Mozaïek voorziet in hoofdstuk IV, artikel 3 in nieuwe opleidingsstructuren voor het BuSO. Zo bepaalt het decreet dat in de opleidingsvorm 3 van het buitengewoon secundair beroepsonderwijs voor leerlingen die al een kwalificatiegetuigschrift hebben behaald of die daartoe door de klassenraad bekwaam worden geacht een facultatieve integratiefase van één schooljaar kan worden georganiseerd in de vorm van een alternerende beroepsopleiding.

Een consequentie van deze bepaling is dat het met ingang van het lopende schooljaar niet langer is toegestaan om nog een tweede kwalificatie te organiseren. Er is wel een uitzondering gemaakt voor scholen die op 30 juli 2001 een tweede kwalificatie hebben georganiseerd. Deze scholen hebben de toestemming gekregen om tijdens het lopende schooljaar nog een eenjarige tweede kwalificatie te organiseren. Bovendien kunnen de leerlingen die in de schooljaren 2000-2001 en 2001-2002 een tweede kwalificatie hebben aangevat deze ook

Vanleenhove

beëindigen. Concreet betekent dit dat er vanaf 1 september 2002 geen tweede kwalificaties meer mogen bestaan en dat de scholen enkel nog alternerende beroepsopleidingen mogen inrichten.

Het decreet bepaalt tevens dat de Vlaamse regering de nadere regeling vastlegt inzake de organisatie van de alternerende beroepsopleidingen en de wijze waarop het lesurenpakket, de werkingsmiddelen en de eventuele middelen van het Europees Sociaal Fonds worden aangewend.

Ik zou de minister even aan de teneur van de bespreking van dit decreet in deze commissie willen herinneren. Er is toen gezegd dat de tweede kwalificatie eigenlijk pas kan verdwijnen zodra er na een grondige discussie over het BuSO nieuwe beleidskeuzes zijn gemaakt.

Ik zou in dit verband even de woorden van de voorzitter willen aanhalen : 'Met een dergelijke hervorming voor ogen is het inderdaad niet aangegeven om de organisatie van de tweede kwalificatie nu reeds onmogelijk te maken'. Deze discussie is momenteel nog maar net opgestart.

Artikel 4, § 14 van onderwijsdecreet XIII bepaalt dat de Vlaamse regering de opleidingsvorm 3 van het buitengewoon secundair beroepsonderwijs opdeelt in opleidingen die eveneens worden ingericht in het voltijds secundair technisch en beroepsonderwijs, in het deeltijds secundair beroepsonderwijs en in het secundair onderwijs voor sociale promotie.

De introductie van de nieuwe opleidingsstructuur gaat normaal in vanaf het schooljaar 2002-2003. Deze nieuwe structuur zal de huidige structuur van beroepenvelden, kwalificaties en afdelingen vervangen. De invoering ervan zal geleidelijk gebeuren. Het geheel zal blijkbaar in het schooljaar 2005-2006 worden afgerond. Tegelijkertijd wordt de oude structuur schooljaar na schooljaar afgebouwd.

Voor elk van die nieuwe opleidingen worden de competenties, de nodige algemene en sociale vaardigheden en de sleutelvaardigheden in opleidingsprofielen vastgelegd. De Vlaamse regering bepaalt de procedure en de modaliteiten betreffende de omzetting van de bestaande beroepenvelden, afdelingen en kwalificatietechnieken naar de nieuwe opleidingen.

De betrokken scholen beklagen zich er evenwel over dat de Vlaamse regering tot op heden geen duidelijkheid heeft verschaft. Het lopende schooljaar is nochtans al ver gevorderd. De directies en de leerkrachten moeten de kans krijgen om zich op de nieuwe opleidingsstructuur voor te bereiden. De ouders moeten worden geïnformeerd.

De scholen zitten ook nog met heel wat onbeantwoorde vragen. Hoe zit het met de bekwaamheidsbewijzen in de nieuwe opleidingsstructuren, met de programmatiënormen, met de sanctionering en met de opleidingsfiches van de opleidingen ? In het licht van deze situatie zou ik de minister dan ook enkele concrete vragen willen stellen.

Wanneer zullen alle uitvoeringsbesluiten betreffende de bepalingen voor het BuSO in het onderwijsdecreet XIII klaar zijn ? Wanneer zullen de scholen worden geïnformeerd ? Dit lijkt me alleszins bijzonder dringend. In welke mate zullen de genoemde bepalingen overeind blijven in het kader van de visie die rond 'Maatwerk in samenspraak' wordt ontwikkeld ? In deze totaal nieuwe visie zal het BuSO tenslotte een belangrijke rol vervullen.

De nieuwe opleidingsstructuren zullen geleidelijk, schooljaar na schooljaar, worden uitgebouwd. Vanaf 1 september 2002 moeten de tweede kwalificaties verdwijnen. Welke mogelijkheden hebben leerlingen die jonger dan 21 jaar zijn en die dit schooljaar of tijdens de komende schooljaren een eerste kwalificatie behalen om nog een tweede voltijdse opleiding te volgen ? Zullen ze een tweede opleiding kunnen volgen als die opleidingen nog niet volledig zijn uitgebouwd ?

Zou het niet beter zijn om de tweede kwalificatie tijdens een overgangsfase te laten bestaan ? Die overgangsfase zou dan lopen tot de nieuwe opleidingsstructuren volledig zijn uitgebouwd.

De voorzitter : Ik sluit me volmondig aan bij deze vraag om uitleg.

Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, de beslissing om de tweede of bijkomende kwalificatie in het BuSO van opleidingsvorm 3 af te schaffen, is niet enkel naar aanleiding van de introductie van het bijkomende jaar alternerende beroepsopleiding genomen. Deze beslissing is vooral genomen omdat is gebleken dat de bijkomende kwalificatie de tewerkstellingskansen van deze jongeren op langere termijn nauwelijks ver-

Vanderpoorten

hoogt. De integratie in het reële arbeidscircuit is tenslotte de einddoelstelling van opleidingsvorm 3.

Bovendien heeft de Onderwijsinspectie vastgesteld dat de organisatie van een bijkomende kwalificatie vergeleken met de basisopleiding vaak geen substantiële meerwaarde oplevert. Dit kan misschien worden verklaard door het ontbreken van goedgekeurde programma's voor opleidingsvorm 3. In het verleden kon elke school min of meer zelf de inhoud van haar afdelingen en kwalificaties bepalen.

In de nieuwe opleidingsstructuur, die vanaf 1 september 2002 van start gaat, is dit euvel verholpen. Voor elk van de 30 opleidingen zijn opleidingsfiches uitgewerkt. De inhoud van iedere opleiding is vastgelegd. Dit moet tot een grotere uniformiteit leiden. Bovendien zullen deze maatregelen de kwaliteit van het onderwijs ten goede komen.

De opleidingen worden in feite geherwaardeerd tot door de bedrijfswereld erkennbare en herkenbare opleidingen. De klassenraad kan de studieduur bepalen via een individueel handelingsplan in functie van elke afzonderlijke leerling.

Hoewel het verwerven van voldoende vakkennis voor deze jongeren belangrijk is, primeert de attitudevorming en het verwerven van voldoende sociale vaardigheden om zich op de werkvloer positief te kunnen integreren. Deze begeleide intrede op de arbeidsmarkt is een van de hoofdtrouwen van het bijkomende jaar alternerende beroepsopleiding.

Het stijgend aantal jongeren dat deze bijkomende opleiding volgt, bewijst dat dit initiatief aan een reële nood beantwoordt. Bovendien staat het merendeel van de scholen volledig achter deze beleids optie.

Naar aanleiding van, onder meer, de discussienota 'Maatwerk in samenspraak' zal de missie van het buitengewoon onderwijs in het algemeen en, bijgevolg, van het BuSO, opleidingsvorm 3 opnieuw worden bekeken. Ontwikkelingen als het modulair beroepsonderwijs of het opzetten van samenwerkingsverbanden met het gewoon onderwijs zullen de ontwikkelingskansen van jongeren met speciale noden ongetwijfeld verder verruimen.

Het besluit betreffende de organisatie van het buitengewoon onderwijs, opleidingsvorm 3 zal in de loop van maart 2002 aan de Vlaamse regering worden voorgelegd. Tegelijkertijd zal naar alle betrok-

ken scholen een diskette met de benamingen en de inhoud van de diverse opleidingen worden gestuurd. Aan de hand van deze opleidingsfiches kunnen ze dan een definitieve keuze opgeven. Bovendien is in april 2002 een infosessie voor al de betrokken scholen gepland.

De weerslag van de ontwikkeling van een nieuwe visie op de concrete organisatie van het bijzonder onderwijs, opleidingsvorm 3 naar aanleiding van de discussienota 'Maatwerk in samenspraak' valt uiteraard moeilijk in te schatten.

Ik verwacht alleszins dat de samenwerking tussen scholen die de opleidingsvorm 3 aanbieden en scholen die gewoon beroepsonderwijs organiseren intenser zal worden. Steeds meer leerlingen met bijzondere noden zullen het gewoon secundair onderwijs kunnen blijven volgen of zullen erin kunnen reïntegreren.

Op korte termijn verwacht ik evenwel geen fundamentele wijzigingen in de organisatie van de opleidingsvorm zelf. Ik ben ervan overtuigd dat er steeds nood zal zijn aan deze onderwijsvorm.

Fundamentele veranderingen gebeuren nu eenmaal niet van vandaag op morgen. Aan de relatief beperkte hervorming die op 1 september 2002 van start gaat, is gedurende meer dan vier jaar intens voorbereidend werk door de administratie, het kabinet, de inspectie en de koepels voorafgegaan.

Jongeren die momenteel een opleiding volgen in de uitdovende structuur kunnen hun opleiding in dat systeem beëindigen. Hierbij is de organisatie van een tweede kwalificatie niet meer aan de orde. In het schooljaar 2000-2001 volgden 4.267 leerlingen de kwalificatiefase en/of het bijkomend jaar. Hiervan volgden er 600 het facultatieve jaar alternerende beroepsopleiding. Slechts 19 leerlingen volgden de tweede kwalificatie. De tweede kwalificatie vertegenwoordigde met andere woorden nog amper 0,004 percent van het totaal aantal leerlingen in de kwalificatiefase. Ik zie dan ook geen reden om de tweede kwalificatie opnieuw te introduceren.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Ik zou hier toch even duidelijk willen stellen dat mijn fractie en ikzelf de alternerende beroepsopleiding nooit in vraag hebben gesteld. Wij zien ook wel in dat dit voor de betrokken leerlingen een meerwaarde betekent.

Vanleenhove

De tweede kwalificatie heeft vroeger ook voor heel wat leerlingen een meerwaarde betekend. De minister heeft in haar inleiding gezegd dat de tweede kwalificatie de arbeidskansen van de leerlingen nauwelijks verhoogt. De leerlingen verklaren zelf evenwel dat ze door mensen op het werkveld, bijvoorbeeld aannemers, worden aangespoord om via een tweede kwalificatie bijkomende kennis op te doen.

Het feit dat amper 19 leerlingen momenteel een tweede kwalificatie volgen, is vooral te wijten aan de aankondiging dat de tweede kwalificatie moest verdwijnen. Om zich op de nieuwe opleidingsstructuren voor te bereiden, hebben de meeste scholen de tweede kwalificatie afgebouwd.

Er is eigenlijk maar één school meer die de tweede kwalificatie nog aanbiedt. Indien meer scholen de tweede kwalificatie nog zouden aanbieden, zouden

er ongetwijfeld meer leerlingen die volgen. Het gaat hier om de zwakste leerlingen. Op deze manier kunnen ze een belangrijke meerwaarde realiseren en krijgen ze kansen die ze elders niet krijgen.

Ik heb in elk geval genoteerd dat de opleidingsfiches voor de 30 in het vooruitzicht gestelde opleidingen klaar zijn, dat de principiële goedkeuring door de Vlaamse regering er in maart 2002 komt, dat de scholen door middel van een diskette zullen worden verwittigd en dat er in april 2002 een infosessie zal worden georganiseerd. De scholen zullen blij zijn met het bericht dat ze binnenkort meer informatie zullen ontvangen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.58 uur.*
